

[19. 3.]

MEMORIE VAN TOELICHTING.

De wet van 22 Frimaire, jaar VII (12 December 1798), betrekkelijk de registratie, is in Nederland steeds het voorwerp geweest van talrijke klagten. De plannen evenwel tot afschaffing dier wet of tot hare herziening in een voor de belastingschuldigen meer milden geest, hebben tot dusver niet tot de beoogde uitkomst geleid. Integendeel, de behoeften der schatkist hebben de wetten van 31 Mei 1824 (*Staatsblad* n°. 36) en 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29) in het leven geroepen, waarbij de registratiebelasting aanzienlijk is verzwaaard.

Wel werd in 1815 door eene daartoe benoemde Staatscommissie aan den Koning een ontwerp aangeboden, dat ten doel had, het registratieregts door een zegelregt te vervangen. Doch de hevige bestrijding die het ondervond, deed het zonder gevolg blijven.

Evenmin werd het ontwerp, dat bij de Koninklijke Boodschap van 27 September 1863 aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden werd, tot wet verheven.

Blijkens het daarover uitgebragt Voorloopig Verslag, verschilden de leden dier Kamer zoowel met elkander als met de Regering ten aanzien van zeer vele vragen, die bij de beoogde algeheele herziening der belasting ter sprake kwamen, zoodanig van gevoelen, dat de Regering van verder gemeen overleg omtrent het ontwerp meende te moeten afzien.

Het komt den ondergeteekende voor, dat van de velerlei denkbeelden in dat Voorloopig Verslag geuit, bijzonder de aandacht dient te worden gevestigd op het gevoelen van de leden, die, met het oog op de behoeften der schatkist, het regt van overgang, zoowel van roerende als onroerende goederen wenschten te behouden, maar overigens de registratie als belasting geheel verlangden af te schaffen, zoodat van andere acten, dan die strekken tot mutatie van goederen, slechts een matig vast regt geheven zou worden, bestemd om de kosten der formaliteit te dekken. (1)

Immers deze zienswijze stemt vrij wel overeen met de denkbeelden welke de Tweede Kamer in haar Voorloopig Verslag op de wet op de middelen voor het dienstjaar 1877, ad art. 1, in voce *registratie en hypotheekregten* heeft geopenbaard. Daarin toch wordt te kennen gegeven dat men voor de afschaffing der registratiebelasting op den overgang van roerend en onroerend goed den tijd nog niet gekomen acht, terwijl men voorts aandringt op afschaffing van het zoogenaamde obligatie-regt en van enkele speciale regten.

Met de Kamer acht de ondergeteekende eene herziening der belasting in dezen geest wenschelijk.

De evenredige regten op den overgang van roerende en onroerende goederen kunnen voor 's hands niet worden afgeschafte zonder dat van de schatkist te zware offers zouden worden gevergd.

Deze voordragt beoogt daarom hoofdzakelijk, 1°. vervanging van bijna alle onderscheidene vaste registratieregten door een uniform regt van f 1; en 2°. beperking van de evenredige registratieregten tot die op aannemingen en op den overgang van roerend en onroerend goed.

Aan deze voordragt is evenwel de stellige voorwaarde vastgeknoopt, dat het door de schatkist ten gevolge dezer herziening te lijden verlies door de invoering eener andere belasting worde opgewogen. Eene belasting op de successie en den overgang in de regte linie is daarvoor de

meest geschikte. Tot dat einde is gelijktijdig met dit ontwerp een wetsontwerp tot invoering dezer belasting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden. En met deze tot equivalent, is de Regering tevens in staat om een der grootste bezwaren tegen de heffing van het gemelde overgangsregt weg te nemen door daaraan niet meer te onderwerpen den overgang van goederen, welke bij de scheiding van gemeene boedels *tegen uitkeering uit eigen beurs (retour)*, dat is, gelijk de gewone, hoewel niet geheel juiste zegswijze luidt, bij *overbedeeling*, op de deelgenooten overgaan.

In de nieuwe belasting zal bovendien gedeeltelijk het equivalent worden gevonden voor de afschaffing van een onzer accijsbelastingen.

§ I. De economische voordeelen die het ontwerp beoogt zijn hoofdzakelijk de volgende:

Een der gewigtigste grieven tegen het evenredig registratieregts op schulderkenningen, kwijtingen, huurcontracten enz. aangevoerd, is wel deze, dat de belasting, daar zij de notariale acten binnen een bepaalden tijd na hare opmaking treft, de onderhandsche acten in niet geringe mate boven de authentieke bevoordeelt. Daar de belasting voorts geheven wordt op onderhandsche acten vóór de overlegging daarvan in regten en op vonnissen, welke veroordeeling in geldsommen inhouden, maakt zij de regtsgeedingen duur en wordt zij veelal voldaan juist dan, wanneer men zich in minder gunstige finantiele omstandigheden geplaatst ziet.

Bij deze grieven voegt de ondergeteekende nog deze, dat de belasting, terwijl zij door de evenredigheid der heffing in de gevallen, waarin zij wordt toegepast, veel te hoog is om als eene billijke remuneratie van Staatsdienst te worden aangemerkt, aan de andere zijde zoo vele acten geheel buiten haar bereik laat, dat zij uit den aard der zaak een zeer ongelijken druk op de ingezetenen uitoefent. Volkomen regtvaardigheid is in belastingzaken tot dusver wel niet bereikt. Het vermogen van ieder ingezetene om belasting te dragen wordt door zoo vele verschillende en voor nauwkeurige waarneming onvatbare omstandigheden beheerscht, dat men zich tevreden moet stellen indien grond bestaat voor de hoop, dat de ongelijkheid van den druk der eene belasting door de ongelijkheid van dien eener andere wordt opgewogen. Bij de registratiebelasting evenwel op de hier bedoelde acten is de ongelijkheid zóó in 't oog vallend, dat voor zoodanige hoop schier elk redelijke grond ontbreekt.

De zucht om eene gelijke verdeeling van belasting te bevorderen is dan ook de hoofdraden geweest tot het voorstel der afschaffing van het zoogenaamd regt op overbedeeling. Het evenredig regt op overbedeeling drukt bijna alleen op kleine boedels. De grootere zijn meestal vatbaar voor zoodanige splitsing, dat ieder deelgenoot eene gelijke waarde uit den boedel ontvangt, zonder dat daarmede eene schadelijke verdeeling van de goederen des boedels gepaard gaat. Bij deeling daarentegen van kleine gemeenschappen wordt overbedeeling dikwijls dringend geboden tot de instandhouding van het door een of meer der deelgenooten uitgeoefend bedrijf.

Vrijstelling van overgangsbelasting voor overbedeelde goederen strookt dus met de billijkheid. Daarmede zal dan ook de aanleiding zijn weggenomen van de wetsontduiking, welke, tot groote schade van de regtszekerheid der partijen zelve, zoowel in notariale als in onderhandsche acten van scheiding steeds op de uitgebreidste schaal heeft plaats gegrepen. Daardoor zal ook de registratie-belasting bevrijd zijn van eene bepaling, welke steeds eene onuitputtelijke bron is geweest van processen.

De heffing voorts van een uniform vast regt op alle stukken, welke niet aan het binnen zeer beperkte grenzen teruggebragte evenredig regt onderworpen zijn, zal uitermate strekken tot verwezenlijking van den wensch, dat ook in registratiezaken het den belastingschuldige niet moeilijk zal vallen te berekenen wat hij aan den Staat schuldig is.

Bij deze Memorie is eene bijlage gevoegd, waarin de opbrengst der onderscheidene registratieregten gedurende de laatste vier jaren wordt vermeld en voorts eene begrooing wordt geleverd van het verlies voor de schatkist, dat uit de ontworpen regeling dier regten zal voortvloeijen.

(1) Zitting 1863—1864, XXXV, Voorloopig Verslag, § 4.

§ 2. De voorgestelde partiele herziening der wetgeving op de registratie heeft de eigenaardige moeilijkheid, dat zij zich uitstrekt over wetten, in verschillende taal geschreven, en uitgevaardigd onder de heerschappij van een ander burgerlijk regt, dan het thans in Nederland geldende. Zal daarom die herziening der wetgeving niet nog ingewikkelder maken dan zij reeds is, zoo behoort zij gepaard te gaan met eene codificatie van dat deel der wetgeving waarop zij onmiddellijk betrekking heeft en voor zoover het door haar wordt in stand gehouden.

Dienvolgens is in dit ontwerp de opheffing van het gehele bestaande tarief der vaste en der evenredige registratieregten op den voorgrond gesteld, en is dit vervangen door een nieuw.

De evenredige regten, die in dat nieuwe tarief niet weder zijn opgenomen, zullen dus vervallen zijn.

Daarvoor treedt het vaste regt ad fl in de plaats, hetwelk volgens het ontwerp bestemd is ook de onderscheidene vaste regten te vervangen.

Welke de vaste regten zijn, die alzoo zullen zijn opgeheven, kan der Kamer blijken door eene vergelijking van art. 68 der wet van 22 Frimaire jaar VII met art. 1 van dit ontwerp.

De ondergeteekende onthoudt zich van die regten alhier een overzicht te geven, daar zulks schier enkel een afdruk van gemeld art 68 zou bevatten. In de statistieke bijlage dezer Memorie zijn bovendien die regten (sub n°. 2-82) alle genoemd. Daarentegen acht hij het niet ondienstig, voor dat hij tot de toelichting der bepalingen zelve van het nieuwe tarief overgaat, een overzicht te verstrekken van de evenredige regten, welke op de bedoelde wijze door vaste zullen worden vervangen en daarmede eenige korte toelichtingen te laten gepaard gaan.

N°. 1. Regt van $\frac{1}{4}$ % op:

a. Les baux de paturages et nourriture d'animaux.

b. Les baux à cheptel et de reconnaissance de bestiaux (art. 69, § I, n°. 1 en 2 der wet van 22 Frimaire, jaar VII).

Daar bij dit ontwerp de vervanging van het evenredig regt op verhuringen voor bepaalden tijd door een vast is voorgesteld, moet hetzelfde gelden ten aanzien van de overeenkomsten, welke de Fransche wetgever wegens hare verwantschap met het huur-contract met evenredig regt belast heeft. (Vergel. Code Civil, livre III, titre VIII chap. IV » Du bail à cheptel ».)

Art. 69, § 1, n°. 3, der meergemelde wet is reeds ingetrokken door art. 15 van het besluit van den Souvereinen Vorst van 23 December 1813, n°. 90, (Staatsblad n°. 17).

N°. 2. Regt van $\frac{1}{2}$ pct. op:

a. (Art. 69, § II, n°. 1, der wet van 22 Frimaire jaar VII.) Les abandonnemens pour fait d'assurance ou grosse aventure.

Deze handeling is thans uitdrukkelijk aan het vast regt onderworpen.

b. (Art. 69, § II, n°. 2, derzelfde wet.) Les actes et contrats d'assurance.

c. (Art. 69, § II, n°. 4, derzelfde wet.) Les atermoriemens entre débiteurs et créanciers (acten van accoord). De afschaffing van het evenredig regt op deze stukken verdient aanbeveling, niet alleen als noodzakelijk gevolg van de opheffing van het evenredig obligatieregt, maar ook omdat zij strekt ten bate van hen, die door het faillissement huns schuldenaars toch reeds een gevoelig verlies lijden.

d. (Art. 69, § II, n°. 5, derzelfde wet.) Les baux ou conventions pour nourriture de personnes lorsque les années sont limitées. Le droit est dû sur le prix cumulé des années du bail ou de la convention, mais si la durée est illimitée l'acte sera assujéti au droit, réglé par le paragraphe V, nombre 2 ci-après (2 pct.). S'il s'agit de baux de nourriture de mineurs, il ne sera perçu qu'un demi-droit ou vingt-cinq centimes par cent francs, sur le montant des années réunies.

Met de vervanging van dit evenredig regt door een vast, zal ook van zelf vervallen zijn het tot dus ver steeds toegepaste voorschrift der Instruction Générale, n°. 450, welke met het kostcontract voor minderjarigen de overeenkomst gelijk gesteld heeft, waarbij men zich verbindt om aan zijne ouders jaarlijks eene bepaalde som tot onderhoud te betalen.

e. (Art. 69, § II, n°. 6, derzelfde wet.) Les billets à ordre, les cessions d'actions et coupons d'actions mobilières des compagnies et sociétés d'actionnaires, et tous autres effets négociables de particuliers ou de compagnies, à l'exception des lettres de change tirées de place en place. De bij dit nommer uitgezonderde wisselbrieven zijn van de formaliteit, en mitsdien ook van het regt der registratie, vrijgesteld in art. 70, III, n°. 15 derzelfde wet. Bij dit ontwerp is voorgesteld deze vrijstelling tot orderbiljetten en assignatien uit te breiden.

Voor de overdragt van aandeelen in maatschappijen, wier kapitaal door aandeelen wordt vertegenwoordigd en wier onroerende goederen slechts een bijkomend onderwerp der onderneming zijn, wordt thans 2 pct. het gewone overgangsregt voor roerend goed, geheven ingevolge art. 12, eerste lid, der wet van 16 Junij 1832 (Staatsblad n°. 29). En zijn de onroerende goederen het hoofdonderwerp der onderneming, zoo is de overdragt der aandeelen, volgens art. 13, n°. 1, der wet, met 4 pct. belast.

Art. 11, n°. 4, dier wet onderwerpt voorts aan een regt van 1 pct. de processen-verbaal van verkoop bij openbare veiling en de acten van verkoop onder de hand van buitenlandse effecten en aandeelen en buitenlandse fondsen.

Het onderwerp belast daarentegen alle overdragt van schuldvorderingen met 1 pct. en begrijpt daaronder ook die van effecten.

f. (Art. 69, § II, n°. 7 derzelfde wet.) » Les brevets d'apprentissage, lorsqu'ils contiendront stipulation de sommes ou valeurs mobilières, payées ou non. » Wanneer de leerbrief het bewijs oplevert van den overgang van ander roerend goed, dan van eene geldsom, zal hij te dier zake aan evenredig regt van registratie onderworpen blijven.

g. (Art. 69, § II, n°. 8, derzelfde wet.) Les cautionnements de sommes et objets mobiliers, la garantie mobilière et les indemnités de même nature. Le droit sera perçu indépendamment de celui de la disposition, que le cautionnement, la garantie ou l'indemnité aura pour objet, mais sans pouvoir l'excéder. Il ne sera perçu qu'un demi droit pour les cautionnements des comptables envers la République.

Ingevolge het Koninklijk besluit van den 12den Junij 1825, n°. 54, genomen ingevolge art. 29 der wet van 31 Mei 1825 (Staatsblad n°. 36), worden borgtogten voor rekenplichtigen aan den Staat gratis geregistreerd. Dit besluit zal zijne kracht behouden.

h. (Art. 69, § II, n°. 9, derzelfde wet.) Les expéditions des jugemens contradictoires ou par défaut, des juges de paix, des tribunaux civils, de commerce et d'arbitrage, de la police ordinaire, de la police correctionnelle et des tribunaux criminels portant condamnation, collocation ou liquidation de sommes et valeurs mobilières, intérêts et dépens entre particuliers, excepté les dommages-intérêts, dont le droit proportionnel est fixé à deux pour cent sous le paragraphe V, nombre 8, ci après.

Dans aucun cas et pour aucun de ces jugemens le droit proportionnel ne pourra être au-dessous du droit fixe, tel qu'il est réglé dans l'article précédent pour les jugemens des divers tribunaux. Lorsque le droit proportionnel aura été acquitté sur un jugement rendu par défaut, la perception sur le jugement contradictoire qui pourra intervenir, n'aura lieu que sur le supplément des condamnations; il en sera de même des jugemens rendus sur appel et des exécutoires.

S'il n'y a pas de supplément de condamnation, l'expédition sera enregistrée pour le droit fixe, qui sera toujours le moindre droit à percevoir.

De opheffing van dit evenredig regt strekt in hooge mate om de fiscale lasten te verminderen, waaraan tot dusver de regtsgedingen onderworpen waren.

i. Art. 69, § II, n°. 10, derzelfde wet: » Les obligations à la grosse aventure ou pour retour de voyage." Vervalt het evenredig regt op assurantie-polissen, zoo kan dat op acten van bodemerij moeilijk behouden blijven.

j. Art. 69, § II, n°. 11, derzelfde wet: » Les quittances, remboursements ou rachats en ventes et redevances de toute nature, les retraits exercés en vertu de réméré par actes publics dans les délais stipulés, ou faits sous signature privée et présentés à l'enregistrement avant l'expiration de ces délais et tous autres actes et écrits portant libération des sommes et valeurs mobilières."

De terugnemingskrachtens het beding van wederinkoop valt niet binnen den met evenredig regt belastbaren overgang van roerend of onroerend goed, omdat zij geschiedt krachtens eene bij het koopcontract gevoegde ontbindende voorwaarde (vergelijk de artt. 1559 en 1568 Burg. Wetb.).

De wederinkoop is hier met ½ pct. belast als *kwitantie* voor den teruggegeven prijs. (Arrêt de la cour de cassation du 26 Août 1823; CHAMPIONNIÈRE ET RIGAUD, *Traité des droits d'enregistrement* n°. 2114.)

Met het evenredig regt op kwitantien behoort dus ook dat op den wederinkoop te vervallen. Insgelijks zal daarmede art. 19 der wet van den 31sten Mei 1824 (*Staatsblad* n°. 36), luidende: » Voor rekeningen-courant tusschen kooplieden zal het regt alleen geheven worden over het saldo, waarvoor den ondertekenaar kwitantie wordt gegeven", van zelf zijne kracht verloren hebben.

N°. 3. Regt van 1 pct.

a. (Art. 69, § III, n°. 2, derzelfde wet.) Les baux à ferme ou à loyer d'une seule année. Ceux faits pour deux années. *Le droit sera perçu sur le prix cumulé des deux années.* Ceux d'un plus long temps, pourvu que leur durée soit limitée. *Le droit sera également perçu sur le prix cumulé pour les deux premières années, à raison d'un franc par cent francs, et pour les autres années, sur le pied de vingt-cinq centimes pour cent francs.*

Et les sous-baux, subrogations, cessions et rétrocessions de baux.

Le droit sera liquidé et perçu sur les années à courir, comme il est établi pour les baux; savoir à raison d'un pour-cent sur les deux premières années restant à courir; et vingt-cinq centimes par cent francs pour les autres années.

Seront considérées pour la liquidation et le paiement du droit, comme baux de neuf années, ceux faits pour trois, six ou neuf ans. Les baux de biens nationaux sont assujétis aux mêmes droits."

De wet van 22 Frimaire, jaar VII, onderscheidt drie soorten van huur, namelijk voor bepaalden tijd, voor het leven en voor onbepaalden tijd (art. 69, § III, n°. 2, § V, n°. 2 en § VII, n°. 2).

De eerste soort is met lager evenredig regt belast dan de twee laatste. Dat lagere regt is door art. 8 der wet van 27 Ventôse, jaar IX, nog verminderd. Voorts heeft art. 9 dier wet bepaald, dat het evenredig regt van borgtocht voor pacht- en huurovereenkomsten de helft zou bedragen van het op die overeenkomsten verschuldigde registratieregts.

De Regering stelt voor, de pacht- en huurovereenkomsten voor bepaalden tijd alsmede de onderverhuring, de subrogatie, den afstand en den wederafstand van zoodanige huur aan het vast registratieregts van f 1 te onderwerpen, door deze overeenkomsten niet in het nieuwe tarief der evenredige regten op te nemen.

Men vergelijkte overigens de toelichting ad art. 11, wat aangaat de opheffing der in art 2 der wet van den 16den Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29) verleende vrijstelling.

c. Art. 69, § III, n°. 3, derzelfde wet: » Les contrats, transactions, promesses de payer, arrêtées de comptes, billets, mandats, les transports, cessions et délégations de créances à terme; les délégations de prix stipulées dans un contrat pour acquitter des créances à terme envers un tiers sans énonciation de titre enregistré, sauf, pour ce cas, la restitution dans le délai prescrit, s'il est justifié d'un titre précélemment enregistré; les reconnaissances, celles de dépôts de sommes chez des particuliers, et tous autres

actes et écrits, qui contiendront obligations de sommes, sans libéralité et sans que l'obligation soit le prix d'une transmission de meubles ou immeubles non enregistrée."

Wat betreft het evenredig regt op » les cessions et transports de créances à terme" vergelijkte men de toelichting op art. 2, § II, n°. 1, des ontwerp.

De opheffing van het evenredig registratieregts op de overige hier genoemde acten maakt zeer zeker het gewichtigste beginsel van dit ontwerp uit. Van de opheffing toch van het zoogenaamde obligatieregts is schier elke andere bij dit ontwerp beoogde opheffing van evenredig regt een noodzakelijk gevolg. Noch het evenredig regt op borgtocht, noch dat op kwijting kunnen, wanneer het evenredig regt op de hoofdverbindtenis verdwijnt, blijven bestaan.

De ondergeteekende acht het een der grootste voordelen, welke door dezen maatregel voor het verkeer worden beoogd, dat er voortaan geen motief meer zal wezen om zoogenaamde acten van crediet-hypotheek te verlijden ook daar, waar reeds tijdens het verlenen der hypotheek eene geldleening aanwezig is. Tot dit misbruik werd alleen aanleiding gegeven door de belasting op de hoofdverbindtenis. Dit misbruik heeft de onzekerheid over de kracht der hypothecaire inschrijvingen doen vermeerderen.

Art. 69, § III, n°. 4 en § IV, n°. 2, der wet van 22 Frimaire, jaar VII, is, als betrekking hebbende op de successie in de regte linie, reeds vervallen ten gevolge van de bepaling van art. 15 van het besluit van den Soeverainen Vorst van 23 December 1813 n°. 90 (*Staatsblad* n°. 17).

N°. 4. Regt van 2 %.

a. (Art. 69, § V, n°. 2, der wet van 22 Frimaire, jaar VII.) » Les constitutions de rentes soit perpétuelles, soit viagères, et de pensions, à titre onéreuse, les cessions, transports et délégations qui en sont faits au même titre et les baux de biens meubles faits pour un temps illimité". De vestigingen van onaflosbare renten of van lijfrenten en pensioenen, onder bezwarenden titel, zijn niet in het nieuwe tarief opgenomen. Wat de overige hiergenoemde contracten aangaat, vergelijkte men de toelichting ad art. 2, § II, n°. 1, en § III, n°. 4.

b. (Art. 69, § V, n°. 5, derzelfde wet.) » Les engagements de biens immeubles". De uitgifte van onroerende goederen in *antichresis* of *wedertogt* schenkt, volgens het Nederlandsch burgerlijk regt, geen zakelijk regt (verg. art. 2085—2091 C.C. en mr. DIEPHUIS, het Nederl. burg. regt, V, n°. 842). Het contract behoort alzoo, volgens het beginsel dezer voordragt, niet met evenredig regt belast te blijven.

c. (Art. 69, § V, n°. 6 en 7 derzelfde wet.) » Les parts et portions acquises par licitation de biens meubles indivis. Les retours de partages de biens meubles.

Door deze beschikkingen niet meer in het tarief der evenredige regten op te nemen, vervalt het regt op overbedeeling in roerende goederen.

Geschiedt de licitatie (aankoop door een mede-eigenaar van een onverdeeld aandeel in het gemeenschappelijk goed) bij afzonderlijke acte, zoo zal deze eveneens aan het vast regt van f 1 onderworpen zijn.

d. (Art. 69, § V, n°. 8, derzelfde wet.) » Les dommages-intérêts prononcés par les tribunaux criminels, correctionnels et de police." Het evenredig regt van 2 pct. op veroordeelingen tot schadevergoeding in strafzaken, is tot zoodanige veroordeelingen in burgerlijke zaken uitgebreid door art. 11 der wet van 27 Ventôse, jaar IX.

Het is als het ware een verhoogd evenredig regt op de veroordeelingen in geldsommen. De expeditien der daartoe strekkende vonnissen zijn, volgens art. 69, § II, n°. 9, met ½ pct. belast. Men vergelijkte n°. 2, lit. h, van deze lijst.

N°. 5. Regt van 4 pct.

(Art. 69, § VII, n°. 4 en 5 der gemelde wet.) » Les parts et portions indivises des biens immeubles acquises par lici-

tation. Les retours d'échanges et de partages de biens immeubles."

Door deze handelingen niet in het nieuwe tarief op te nemen, vervalt het evenredig regt op de overbedeeling in onroerende goederen.

Men vergelijkte de slotaanmerking ad § VI van art. 2. Voorts zullen vervallen zijn de bepalingen van art. 8, 9 en 11 der wet van 27 Ventôse jaar IX, art. 18 der wet van 31 Mei 1824 (*Staatsblad* n°. 36).

Ten slotte zij opgemerkt, dat geen der bepalingen van art. 11 der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29) in het nieuwe tarief zijn opgenomen, en dat derhalve geen registratierecht meer zal geheven worden van aanstellingen tot bezoldigde ambten of van besluiten tot vermeerdering van bezoldiging.

Thans meent de ondergeteekende tot de toelichting der bepalingen van het tarief te kunnen overgaan.

Ontwerp.

Art. 1. De woorden, behoudens de vrijstellingen enz., zijn gebezigd om wel uitdrukkelijk te doen uitkomen dat de vrijstellingen, welke als evenvele uitzonderingen op het tegenwoordig geldend tarief kunnen worden aangemerkt, ook aan het nieuwe tarief blijven derogeren. De regel » *legi speciali per generalem non derogatur* » laat niet altijd in die mate eene nauwkeurige toepassing toe, dat de hierbedoelde vermelding geheel overbodig schijnt tegenover de algemeene woorden van art. 1, § 2, n°. 11 van dit ontwerp.

§ 1. De wet van 27 Ventôse jaar IX heeft in art. 15 aan een vast regt van fr. 0,25 (bij art. 11 der wet van 31 Mei 1824 (*Staatsblad* n°. 36) verhoogd tot f 0,20) onderworpen » les significations d'avoué dans le cours des instructions des procédures devant les tribunaux ».

Bij de uitvaardiging der wet van 22 Frimaire jaar VII bestonden geen procureurs.

Toen later het procuraat werd ingevoerd, bleek dat op de beteekeningen, volgens art. 68, § 1, n°. 51, dier wet, telkens 1 franc verschuldigd was. Men achtte dit regt te hoog, en verminderde daarom de belasting bij de gemelde wet van Ventôse jaar IX.

Deze vermindering is in het ontwerp behouden. Wanneer het procuraat als zoodanig zal zijn verdwenen, zullen de hiergenoemde stukken natuurlijk niet meer voorkomen. De beteekeningen tusschen advocaten zullen dan, zoo zij nog voorkomen, aan het gewone vaste regt van f 1 onderworpen zijn. De vereenvoudiging, die de procedure alsdan ondergaat, zal deze geringe verzwaring der belasting gemakkelijk doen dragen.

§ 2. Deze paragraaf stelt, blijkens haar slotnummer, het regt van f 1 vast voor acten, waarvoor geen ander regt is bepaald.

Daarin is dus bijna het geheele art. 68 der wet van 22 Frimaire jaar VII van zelf begrepen.

De negen eerste nummers der paragraaf dienen hetzij om uitdrukkelijk aan het vaste regt te onderwerpen acten, welke anders aan evenredig regt onderworpen zouden kunnen geacht worden, volgens de algemeene bepalingen van het tarief der evenredige regten in art. 2, hetzij om tot voorkoming van ontduiking eenige speciale voorwaarden te vermelden, waaraan de registratie der acte voor vast regt verbonden is.

N°. 1. Abandonnement draagt, blijkens art. 678 Wetboek van Koophandel, den eigendom van het verzekerde goed over (vergelijk ook mr. J. G. Kist, *Beginnelsen van handelsregt*, IV, bladz. 229).

De acte zou dus als eigendomsoverdracht van *roerend* goed aan het regt van 2% onderworpen zijn.

Intusschen zou zoodanige belasting, geheven bij gelegenheid van zeeramp, ongetwijfeld niet van hardheid zijn vrij te pleiten. Daarom belast reeds de wet van 22 Frimaire jaar VII haar met slechts ½ %, evenals de verzekering zelve. Volgens dit ontwerp zijn verzekering zoowel als abandonnement onderworpen aan het regt van *een gulden*.

N°. 2. De regel, » *non bis in idem* » is ook op registratiezaken toepasselijk.

Dien ten gevolge mag eene overeenkomst, waarop het evenredig regt betaald is, niet andermaal aan datzelfde regt worden onderworpen, onverschillig in hoe vele acten die overeenkomst ook herhaald wordt. Voorts maakt eveneens, krachtens dien regel, de registratie eener overeenkomst alle beschikkingen, welke uit die overeenkomst noodzakelijk voortvloeijen, en daarvan het onafscheidelijk gevolg zijn, van het evenredig regt vrij, al komen die beschikkingen ook in latere afzonderlijke acten voor.

Van dit laatste gevolg houdt dit nummer de toepassing in. Het is overgenomen uit art. 68, § I, n°. 6, der wet van 12 Frimaire jaar VII. Wat men verstaan moet onder eene acte, welke niets anders inhoudt dan de uitvoering eener andere, wordt zeer goed gezegd door CHAMPIONNIÈRE & RIGAUD, (*Traité de l'enrégistrement*, n°. 1523). » Dans le sens de la loi fiscale un acte est donc l'exécution de l'autre, lorsque l'opération qu'il constate n'est rien autre chose que la conséquence légale du premier, lorsque celui-ci demeure le titre du créancier, et que le débiteur consent par le second ce que le créancier pourrait faire légalement sans ce consentement en vertu du premier. » Indien bij voorbeeld iemand zijn goed verkoopt, en partijen van deze overeenkomst eene acte hebben opgemaakt, kan de koper de eigendomsoverdracht van dat goed vorderen krachtens schriftelijkentitel. Bij eene nadere acte constateren thans de partijen, dat de eigendomsoverdracht werkelijk heeft plaats gehad. Deze tweede acte zal dus slechts constateren, dat de eerste is uitgevoerd, en op die tweede zal dus geen evenredig regt van eigendomsovergang kunnen worden gevorderd, zoo reeds de eerste is geregistreerd.

N°. 3. Ook dit wetsnummer behelst slechts de toepassing van den regel *non bis in idem*.

Het geeft art. 68, § I, n°. 7, der wet van 22 Frimaire jaar VII in een nauwkeuriger vorm weder.

De woorden: » *ter zake van nietigheid* » doen, in verband met de volgende woorden, duidelijk uitkomen dat, indien bij de nieuwe acte de formele nietigheid, waaraan de eerste acte leed, gedekt wordt, de tweede niet belast mag worden alsof zij eene overeenkomst constateerde, welke tot dusver nog niet geconstateerd was. Maar aan de andere zijde blijkt dan ook uit die woorden, dat de formele nietigheid eener acte de administratie niet belet daarop het regt te heffen, dat op haar verschuldigd zou zijn zoo zij volkomen geldig ware.

N°. 4. Men vergelijkte art. 68, § I, n°. 8, der wet van 22 Frimaire VII, waarvan dit nummer eene getrouwe vertaling is.

De bepaling, dat de herveiling slechts aan vast regt onderhevig is, vloeit weder voort uit den regel » *non bis in idem* ». Daar bij de herveiling de oorspronkelijke verkoper het goed op eigen naam, ofschoon *ten laste of schade* van den eersten koper, op nieuw verkoopt, even als of de vroegere toewijzing niet geschied ware, nam de fiscale wet, uitgaande van de onderstelling dat de tweede toewijzing de eerste als het ware uitwischt, de fictie aan, dat er slechts éene overeenkomst van eigendomsoverdracht is gesloten. Werd die fictie streng volgehouden, dan zou eigenlijk het evenredig regt, op de *eerste* toewijzing betaald, moeten worden teruggegeven en zou dat regt daarentegen weder op de herveiling moeten geheven worden. Die consequentie zou tot noodeloozen omslag leiden en bovendien in strijd zijn met den regel, vervat in art. 60 der wet van 22 Frimaire jaar VII: » *Tout droit d'enrégistrement perçu régulièrement en conformité de la présente, ne pourra être restitué quels que soient les événements ultérieurs* ».

Zoowel de wet van Frimaire als het ontwerp neemt daarom aan, dat de betaling van het evenredig regt op de eerste toewijzing de herveiling van dat regt vrijmaakt, voor zoover daarbij geen hogere prijs is bedongen, dan bij de eerste toewijzing. In dit laatste geval wordt het evenredig regt over het *meerdere* bedrag alsnog verschuldigd. Art. 2, § IV, n°. 1 en § VI, n°. 1, van dit ontwerp schrijven dit uitdrukkelijk voor.

N°. 5. De bepaling is woordelijk overgenomen uit art. 68, § I, n°. 42, der meergemelde wet van Frimaire. Hij moet

beschouwd worden in verband met art. 15, n°. 6, 2de lid, dier wet, luidende: » Si l'usufruit est réservé par le vendeur, il sera évalué à la moitié de tout ce qui forme le prix du contrat, et le droit sera perçu sur le total; mais il ne sera dû aucun autre droit pour la réunion de l'usufruit à la propriété; cependant, si elle s'opère par un acte de cession, et que le prix soit supérieur à l'évaluation qui en aura été faite pour régler le droit de la translation de propriété, il est dû un droit, par supplément, sur ce qui se trouve excéder cette évaluation. Dans le cas contraire, l'acte de cession est enregistré pour le droit fixe.»

N°. 6. Men vergelijkte art. 68, § I, n°. 48, der meergemelde wet van 22 Frimaire jaar VII.

De bepaling betreft uitsluitend het geval bedoeld bij de artt. 231 en 375 van het Wetboek van Strafvordering. De acten in strafzaken (waartoe ook de in die zaken gewezen vonnissen behooren) zijn, wanneer geene beleedigde partij zich in het geding heeft gevoegd, vrij van de formaliteit van registratie, ingevolge art. 70, § III, n°. 9 der wet van Frimaire en artt. 1 en 2 der wet van 4 Januarij 1814 (*Staatsblad* n°. 3), en mitsdien ook van het regt.

Heeft zich eene beleedigde partij gevoegd, dan zijn de vonnissen in strafzaken nochtans, volgens de slotbepaling van art. 7 der wet van Frimaire, slechts aan de registratie onderworpen, voor zoover daarvan door die partij of andere belanghebbenden eene expeditie wordt geligt.

N°. 7. Dit nummer geeft niet alleen den inhoud van art. 68, § III, n°. 2, der wet van Frimaire terug, maar stelt bovendien de acten van verkoop tusschen mede-eigenaren (dat is van licitatie) met de acten van scheiding op éene lijn.

In de slotaanmerking op art. 2, § VI, des ontwerps, zijn de gronden ontwikkeld waarop deze gelijkstelling rust. De jurisprudentie heeft in den loop der tijden de woorden: » pourvu qu'il en soit justifié » uitvoerig toegelicht. Zij zal dus eveneens toepasselijk zijn op de woorden: » mits het bestaan van den titel van mede-eigendom voldoende worde aangetoond.»

De voorwaarde, dat de titel van mede-eigendom der in deeling gebrachte goederen blijke, is noodig tot voorkoming van ontduiking, welke anders door middel van fictieve scheiding jegens het registratierecht op de overdracht van roerende en onroerende goederen kan worden gepleegd.

Het tweede lid van gemeld nummer der wet van Frimaire, luidende: » S'il y a retour, le droit sur ce qui en sera l'objet, sera perçu aux taux réglés pour les ventes », is weggelaten, omdat, volgens dit ontwerp, de overbedeeling niet meer belast zal zijn.

De bepaling, dat zoo de titel van mede-eigendom niet voldoende is aangetoond, het regt van verkoop geheven wordt wat betreft de toegedeelde of verkochte goederen, wier mede-eigendom niet is gestaafd, strekt om eene gaping in de tegenwoordige wetgeving aan te vullen.

N°. 9. Maatschap is, volgens art. 1655 van het Burgerlijk Wetboek, eene overeenkomst waarbij twee of meer personen zich verbinden om iets in gemeenschap te brengen met het oogmerk om het daaruit ontstaande voordeel met elkander te deelen. Ieder venoot, zegt voorts het tweede lid van het daarop volgend artikel, moet of geld, of andere goederen, of zijne nijverheid in de maatschap inbrengen.

Met het oog op deze bepalingen is art. 68 § III n°. 4, eerste lid, der wet van Frimaire steeds in dien zin uitgelegd, als thans duidelijk in dit wetsnummer wordt gezegd. (1) Wel is waar is de acte van maatschap ten aanzien van de ingebrachte goederen translatif de propriété, en moest zij dus aan het evenredig regt van eigendomsoverdracht onderworpen zijn. Doch de heffing van dit regt zou de oprigting van maatschappen te veel belemmeren. Daarom is bepaald dat dergelijke acte slechts aan vast regt onderworpen is.

Het wetsnummer is bovendien op die wijze geredigeerd, dat het overeenstemt met het voorgestelde stelsel om geen

belasting te heffen op schuldverbindtenis of kwijting ten aanzien van geldsommen.

Het tweede lid van gemeld wetsnummer der wet van Frimaire, waarbij eveneens met vast regt de acten van *ontbinding* van maatschap zijn belast, is weggelaten. Die acten zullen, volgens de algemeene bepaling van n°. 11 van art. 1 des ontwerps, onderworpen zijn aan het regt van f I, mits zij geene beschikkingen inhouden welke vallen in het tarief der evenredige regten.

Eene bijzondere bepaling hieromtrent is dus onnoodig. Daarentegen is de acte van *scheiding der goederen*, welke krachtens maatschap gemeen zijn, aan eene geheel bijzondere bepaling onderworpen, in art. 2, § VI, n°. 8, des ontwerps.

N°. 9. Deze bepaling is letterlijk overgenomen uit art. 13 n°. 4 der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29).

Zij bevat eene uitzondering op den aanhef van dat wetsnummer. Die aanhef is overgenomen in art. 2, § VI, n°. 6, des ontwerps. Daarom moest de uitzondering hier uitdrukkelijk worden genoemd. Zij blijft het karakter van uitzondering behouden volgens den regel » *legi generali per specialem derogatur* ».

N°. 10. Het nummer is overgenomen uit art. 68, § I, n°. 40, der wet van 22 Frimaire jaar VII.

N°. 11. Men vergelijkte hiermede art. 68, § I, n°. 51, der wet van 22 Frimaire jaar VII.

Wat *acten* zijn kan voor de toepassing der registratiewet het best door de wetenschap en de jurisprudentie worden beslist. De ondervinding heeft niet geleerd, dat aan eene wettelijke definitie van dat begrip behoefte bestaat.

Men vergelijkte te dien aanzien een arrest van den Hoogen Raad dd. 2 Maart 1877 (*Weekblad van het Regt* n°. 4084).

§ 3. N°. 1 is overgenomen uit art. 12, lid 2, der wet van 31 Mei 1824 (*Staatsblad* n°. 36).

N°. 2 is overgenomen uit het eerste lid van het eenig artikel der wet van 21 December 1850 (*Staatsblad* n°. 75).

§ 4. De hier gemelde bepaling is overgenomen uit art. 12, lid 3, der wet van 31 Mei 1824 (*Staatsblad* n°. 36).

Daar de strekking van dit ontwerp is, de bepalingen, welke betrekking hebben op de behoorlijke verzekering der opbrengst van de belasting, in haar geheel te laten en ter plaatse waar zij thans te vinden zijn, zijn hier de voorschriften niet overgenomen, daaromtrent in art. 12 der wet van 31 Mei 1824 ten aanzien der in de laatste paragrafen genoemde acten vastgesteld.

Art. 2, § 1, n°. 1. Deze bepaling is hoofdzakelijk overgenomen uit art. 12, 2de lid, n°. 3, der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29). De redactie is evenwel verkort en verduidelijkt. Dat wetsnummer spreekt van koopmansgoederen » op de prijscouranten der beurzen bekend staande.» Die bepaling is thans door eene andere vervangen. Zij is niet zeer duidelijk, daar het moeilijk is te beslissen is, welke prijscouranten als die der beurzen moeten worden beschouwd. Bij de Koninklijke besluiten van 28 September 1832, n°. 86, 7 April 1834, n°. 87, en 2 April 1835, n°. 100, werden dan ook de bij genoemd wetsartikel toegestane verminderingen van belasting toepasselijk verklaard op de groote houtveilingen, op openbare verkooppingen van ruwe en geslepen doch ongezette diamanten, en andere edelgesteenten, van pelterijen, koehaar, schrijfpennen, zeehondenvellen, bokkenvellen, enz., mits de veilingen plaats hebben *uit de eerste hand*, al staan de artikelen niet op de prijscouranten der beurzen bekend. Het criterium van veiling *uit de eerste hand* schijnt inderdaad juist de bedoeling, waarmede de vermindering is verleend, uit te drukken.

Het is voorts overbodig voorgekomen om, gelijk in het genoemde wetsnummer, uitdrukkelijk te bepalen, dat zoo in het proces-verbaal ook kavelingen voorkomen van andere dan de hierbedoelde goederen, niettemin het regt van ¼ percent voor de kavelingen der koopmansgoederen zou geheven worden. Die bepaling was in dat wetsnummer

(1) Verg. J. B. VROOM. De wetgeving op de registratie, IIde deel, n°. 1112 en volg.

noodig wegens de daargemelde voorwaarde » mits geene andere goederen in de veiling begrepen zijn." Deze voorwaarde is weggelaten. Het regt van $\frac{1}{4}$ percent wordt, volgens de voorgestelde redactie, alleen geheven over de kavelingen, die uit de aangeduide koopmansgoederen bestaan en f 100 of meer opbrengen. Dit is ook de bedoeling der bestaande wetsbepaling.

N°. 2. De bepaling van art. 69, § II, n°. 3 der wet van 22 Frimaire jaar VII is hier overgenomen, terwijl hare redactie verbeterd is.

§ II, n°. 1. Men vergelijkte art. 69, § III, n°. 3 en § V, n°. 2 der wet van 22 Frimaire, jaar VII. Aldaar zijn met 1 percent belast » les transports, cessions et délégations de créances à terme" en met 2 percent: » les cessions, transports et délégations qui en" (dat is van: » rentes soit perpétuelles, soit viagères et pensions") » sont faits à titre onéreux".

De delegatie van inschulden is, voor zoover zij niet reeds valt onder het begrip van overdracht of afstand eener inschuld, eene in de plaatsstelling van een nieuwen schuldeischer, gepaard met schuldvernieuwing; schuldvernieuwing evenwel is eene overeenkomst waarbij eene nieuwe schuld gesteld wordt in de plaats eener oude, die te niet gaat. Dit ontwerp, noch het te niet gaan van schulden, noch het doen ontstaan van schulden met evenredig regt belastende, heeft dus de delegatie, als een samenstel van deze beide handelingen, evenmin aan evenredig regt onderworpen. Het heeft alleen die overeenkomst met zoodanig regt belast, welke eene overdracht eener inschuld bevat, » zonder dat deze te niet gaat." Om den twijfel te vermijden, die uit het woord » betaling" in art. 1437, n°. 1 en n°. 2 Burgerlijk Wetboek zou kunnen voortvloeijen, is de in de plaatsstelling bij overeenkomst of subrogatie, bedoeld in het laatstgemelde artikel, hier uitdrukkelijk naast de woorden: » overdracht en afstand" genoemd.

Schuldvorderingen. De wet van 22 Frimaire jaar VII belast de overdracht van » créances à terme", dat is van opeischbare vorderingen, lager dan die van onaflosbare renten, lijfrenten of jaargeelden. De laatstbedoelde overdracht is belast met 2 pct., dat is met het regt op den verkoop van roerend goed. Bij dit ontwerp is het verschil, voor hetwelk geene aannemelijke gronden schenen aan te voeren, opgeheven in dien zin dat ook de acten van overdracht van de laatstbedoelde vorderingen met 1 pct. zullen worden belast.

N°. 2. Dit nummer is, op eene belangrijke wijziging na, overgenomen van art. 12, n°. 1 der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29), en heeft dezelfde strekking.

De wijziging bestaat hierin, dat, terwijl het genoemde wetsnummer de vermindering alleen toestaat voor acten van verkoop van schepen, schuiten en vaartuigen in de Nederlanden te huis behoorende, thans gesproken wordt van schepen, schuiten en vaartuigen, in de openbare registers des Rijks in- of overgeschreven. Welke schepen in de Nederlanden te huis behooren, is eene vraag, die, blijkens de ondervinding, tot een aantal moeilijkheden aanleiding geeft. Daarom is thans eene andere onderscheiding voorgesteld. Wel is waar, zal dan de vermindering van het regt niet toepasselijk zijn op schepen en vaartuigen, welke bij uitsluiting tot de vaart binnen 's lands gebruikt worden en eene grootte hebben van minder dan tien lasten. (Vergel. artt. 749, 750, n°. 1, 748 en 309 van het Wetboek van Koophandel). Doch de opheffing der vermindering ten aanzien van die schepen en vaartuigen schijnt weinig bezwarend, daar zij toch meestal, als gewoon roerend goed, van hand tot hand worden overgedragen. Het ontwerp zal, gelijk het thans luidt, de openbaarheid van den eigendom der schepen bevorderen.

N°. 3. Men vergelijkte hiermede de bepalingen van art. 11, n°. 2 en 3, tweede en derde lid, der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29).

De redactie is thans aanzienlijk verkort, in denzelfden geest als zulks ten aanzien van de bepaling omtrent

openbare verkooping van koopmansgoederen gedaan is. (Vergel. de toelichting ad art. 2, § I, n°. 1 des ontwerps).

N°. 4 is met eenige verduidelijking overgenomen uit art. 69, § III, n°. 1, der wet van 22 Frimaire, jaar VII. De aanneming tot levering van roerende zaken, waarvan de prijs moet worden betaald door particulieren, is niet in dit nummer genoemd, omdat zij valt onder het algemeene begrip van overdracht (verkoop) van roerende zaken, en dus in § IV, n°. 1 met 2% is belast.

N°. 5. Het nummer is overgenomen uit art. 11 n°. 3 der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29), welke bepaling, blijkens de voorgeschreven wijze van berekening des regts, alleen betrekking heeft op erfpacht en opstal voor bepaalden tijd.

Hoewel dit ontwerp de bestaande bepalingen omtrent de wijze, waarop de regten worden berekend, laat bestaan, is hier de daaromtrent voorkomende bepaling van het genoemde wetsnummer overgenomen, ten einde de eenheid der wetgeving te bevorderen. Art 11 der gemelde wet toch kan, zoo als thans het ontwerp luidt, als geheel afgeschaft worden beschouwd, terwijl anders daarvan de cursyve alinea van n°. 3 zouden blijven bestaan.

§ III. Men vergelijkte art. 69, § IV, n°. 1 der wet van 22 Frimaire jaar VII. Dat wetsnummer belast met $1\frac{1}{4}$ %, les donations entre-vifs, en propriété ou usufruit de biens meubles, en ligne directe. Daar onze wet geene andere schenkingen erkent dan *schenkingen onder de levenden* (art. 1703 Burgerlijk Wetboek) is de qualificatie » entre vifs" als overbodig weggelaten.

Het ontwerp belast schenking van roerende zaken. Zaken zijn, volgens art. 555 Burgerlijk Wetboek, alle goederen en regten, die voorwerp van eigendom kunnen zijn. Onder den term *roerende zaken* zijn dus onder andere begrepen het vruchtgebruik en gebruik van *roerende zaken*, renten, vorderingen, die opeischbare geldsommen of roerende goederen ten onderwerp hebben (vergelijk art. 567 Burgerlijk Wetboek). Eene letterlijke vertaling der woorden » en propriété ou en usufruit" was dus onnoodig, ja scheen veeleer aan de duidelijkheid te kort te zullen doen.

§ IV. Men vergelijkte art. 69, § V, n°. 1, der wet van 22 Frimaire jaar VII en art. 12 der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29).

De redactie is thans aanzienlijk verkort. Volgens haar is belast de acte van overdracht onder de levenden van roerende zaken. Van die acten zijn uitgezonderd die van schenking, daar deze reeds uitdrukkelijk in de voorgaande paragraaf aan een bijzonder regt waren onderworpen. De vermelding dezer uitzondering, hoewel volgens den regel: » legi generali per specialem derogatur" strikt genomen overbodig, scheen aan de duidelijkheid bevorderlijk te zijn.

Roerende zaken andere dan geldsommen. Talloze verbindtenissen hebben den overgang van geldsommen, hetzij tot hoofd- hetzij tot nevendoeel. Als weinige voorbeelden uit vele noemt de ondergeteekende het huurcontract, het leencontract, de verzekering. Ook eene quitantie constateert gewoonlijk den eigendomsovergang eener geldsom. Daar het evenwel de bedoeling dezer voordragt is dergelijke obligatiën enz. van evenredig regt te ontheffen, moesten » geldsommen" van de roerende zaken worden uitgezonderd.

Aan de andere zijde is de schenking eener geldsom wel met evenredig regt belast gebleven, daar bij § III van dit artikel deze uitzondering niet is gemaakt.

Tot verschil van gevoelen tusschen de schrijvers over het burgerlijk regt heeft de vraag geleid, of de *vestiging* van zakelijke regten als *overdracht* moet worden aangemerkt (zie *pro* mr. C. W. OPZOOMER, Het Burgerlijk Wetboek verklaard, ad art. 668, § 1, Burgerlijk Wetboek, en *contra* mr. VAN BONEVAL FAURE, Nederlandsche Jaarboeken, IX, bladz. 311 en volgg.). Dezelfde vraag zou kunnen worden gedaan ten aanzien van *afstand* van een zakelijk regt, dat is de overeenkomst, waarbij de regthebbende zijn regt aan den eigenaar afstaat, en waarbij dus het zakelijk regt te niet gaat (art. 854, n°. 5, Burgerlijk Wetboek). In dit

ontwerp is, overeenkomstig een vonnis der Regtbank te Zwolle van 21 September 1864, en een vonnis der Regtbank te Heerenveen, dd. 4 Februarij 1876 (verg. het Periodiek Woordenboek van administrative en geregelijke beslissingen, in zake van registratieregts, enz., n°. 4672), om allen twijfel af te snijden, uitdrukkelijk bepaald, dat *vestiging* zoowel als *afstand* onder het woord *overdragt* begrepen zijn.

Roerende zaken. De reeds gemelde bepalingen der wetten van Frimaire jaar VII en van Junij 1832 behelzen vrij uitvoerige opgaven van zaken, welke voor de toepassing dier bepalingen als roerend goed worden aangemerkt of ten minste met roerende zaken op eene lijn gesteld. Van deze opgave heeft het ontwerp slechts datgene overgenomen, hetwelk eene uitdrukkelijke wetsbepaling scheen te eischen.

Dat toch de vervreemding van »récoltes sur l'année sur pied, coupes de bois taillis et de haute futaie» (wet van 22 Frimaire jaar VII), of gelijk art. 12 der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29) zegt: »van vruchten te velde, tiendgewas, opgaand geboomte, hakhout . . . , van voortbrengselen uit mijnen, groeven veenderijen uitgedolven, en van koopmansgoederen», overdragt is van roerend goed, zou waar zijn, ook al ware dit niet in de registratiewet bepaald.

De verkoop van »octrooijen voor uitvindingen» kan nog voorkomen; verkocht kunnen worden octrooijen, vóór de wet van 15 Julij 1869 (*Staatsblad* n°. 126) verleend.

De bepaling der wet van 16 Junij 1832, dat met roerende zaken op eene lijn worden gesteld: »aandeelen in maatschappijen van koop- en geldhandel, of nijverheid, voor zooverre de onroerende goederen, tot zoodanige maatschappijen behorende, slechts een bijkomend onderwerp der onderneming zijn, zoolang het bestaan der maatschappij voortduurt», is thans niet opgenomen. Zij wijkt af van de bepaling van het burgerlijk regt (art. 567, n°. 4, Burgerlijk Wetboek) en levert, door hare onderscheiding tusschen een bijkomend en een hoofdonderwerp der onderneming, aanleiding tot niet geringe moeilijkheid in de toepassing. Ten aanzien van de vraag of aandeelen in maatschappijen roerend of onroerend zijn, zal dus de burgerlijke wet beslissen.

De bepaling omtrent de herveiling ten laste van den in gebreke gebleven koper (adjudication à la folle enchère, vergelijk artt. 469, 530 en 531 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering) is letterlijk overgenomen uit art. 69, § V, n°. 1 der wet van 22 Frimaire jaar VII.

N°. 2. Al heeft eene schuldbekentenis voor den prijs van roerend goed niet onmiddellijk ten doel den overgang van dat goed te bewijzen, zoo kan deze daaruit niettemin worden opgemaakt.

Daarom wordt op zoodanig stuk, volgens art. 69, § III, n°. 3 in fine, der wet van Frimaire, steeds 2 % geheven.

Het thans ontworpen wetsnummer strekt om den bestaanden toestand te handhaven.

N°. 3. Men vergelijkte art. 69, § V, n°. 2 in fine, der wet van 22 Frimaire, jaar VII. Aldaar worden met 2 % belast »les baux de biens meubles faits pour un temps illimité.»

Hoewel deze wet de huur in drie soorten verdeelt, namelijk: 1°. voor bepaalden tijd, 2°. voor het leven, 3°. voor onbepaalden tijd, heeft zij niet uitdrukkelijk vastgesteld welk regt geheven moet worden op de huur van roerende goederen *voor het leven*. Op grond, dat de huur van onroerende goederen voor het leven even zwaar belast is als die voor onbepaalden tijd, heeft het bestuur steeds bij analogie de bovengemelde bepaling ook op verhuring van roerende goederen voor het leven toegepast. (Periodiek Woordenboek, n°. 515, en n°. 1640.)

Voor onbepaalden tijd. Wel kent het Burgerlijk Wetboek (art. 1584) geen huur voor onbepaalden tijd. De ondervinding leert echter, dat dergelijke contracten gesloten worden.

N°. 4. Men vergelijkte art. 69, § V, n°. 3 der wet van 22 Frimaire, jaar VII.

De hier ontworpen redactie is er in hoofdzaak eene vertaling van. Daarbij is echter tevens de vraag beantwoord, hoe het regt moet worden geheven, zoo de waarde der loten verschilt en niettemin geene uitkeering door de partijen bedongen is. De vragen, waartoe overigens de oude redactie aanleiding heeft gegeven, hebben meerendeels eene bepaalde oplossing bekomen. Eene nieuwe regeling van het onderwerp zou dus, al verdient zij op zich zelve aanbeveling, zeer waarschijnlijk aanleiding geven tot nieuwe geschillen.

N°. 5. Ook dit nummer is eene vertaling uit de wet van Frimaire (art. 69, § V, n°. 4). Men vergelijkte voorts art. 68, § 1, n°. 24 dier wet.

§ V. De beide nummers dezer paragraaph behelzen hetzelfde als art. 69, § VI, n°. 1 en 2 der wet van 22 Frimaire jaar VII.

§ VI. N°. 1. Men vergelijkte art. 69, § 7, n°. 1 der wet van 22 Frimaire VII en art. 13 der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29). Het ontwerp spreekt hier van »overdragt van onroerende zaken», en niet »van acten van overdragt», gelijk bij roerende zaken het geval is. Daarmede wordt te kennen gegeven, dat tot de vordering van het regt het bestaan eener acte niet vereischt wordt, met andere woorden, dat het hier geldt un droit de mutation, en niet un droit d'acte.

De bepalingen omtrent de regten der schatkist, zoo geene acte van overdragt wordt ter registratie aangeboden, blijven in stand.

Ook in dit wetsnummer is voorts de redactie aanzienlijk vereenvoudigd.

Weggelaten is thans hetgeen of overbodig was omdat de regelen van burgerlijk regt hetzelfde beslissen, of in strijd was met die regelen.

Onder »onroerende zaken» zijn de zakelijke regten op onroerende lichamelijke zaken mede begrepen, volgens art. 564 Burgerlijk Wetboek.

Op de gronden, vermeld in de toelichting van art. 2, § IV, n°. 1 des ontwerps, is ook hier uitdrukkelijk bepaald dat ook *vestiging* en *afstand* als *overdragt* worden aangemerkt.

Wat aangaat de in gemeld artikel der wet van 1832 genoemde bewijzen van deelgeregtigdheid in maatschappijen van koop of geldhandel of nijverheid, voor zooverre de onroerende goederen, tot zoodanige maatschappijen behorende, het hoofdonderwerp der onderneming zijn, vergelijkte men de toelichting ad § IV, n°. 1, van art. 2 des ontwerps. De vermindering van regt, verschuldigd op verkooping van Staatsdomen is overgenomen uit het slot van art. 13 n°. 1 der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29).

Uit de thans voorgestelde bepaling is voorts weggelaten de vermelding van »eeuwigduurende erfpachten en van den eigendom met zoodanige erfpachten bezwaard.» Deze woorden hebben, in verband met de cursieve alinea's van art. 12, n°. 1, der wet van 1832, aanleiding gegeven tot veel strijd. De strijd sproot voort uit de slechte redactie dier alinea's, en werd door den Hoogen Raad bij de arresten van 10 Januarij 1851 (P. W. n°. 1414) en van 25 Maart 1853 (P. W. n°. 1962) in dien zin beslist, dat onder de woorden »eeuwigduurende erfpacht» moet worden verstaan de eigendom van den grond, en onder »den eigendom met zoodanige erfpachten bezwaard» het erfpachtsregt, als dominium utile belast met de betaling van den kanon. Het lijdt geen twijfel, dat deze jurisprudentie afwijkt van de gewone terminologie van het hedendaagsch burgerlijk regt.

De vraag echter of bij overdragt van het erfpachtsregt (in den zin van het Burgerlijk Wetboek) de gecapitaliseerde kanon als last bij den prijs moet worden gevoegd, is in het 4de lid van dit wetsnummer uitdrukkelijk in bevestigenden zin beslist.

Volgens het ontwerp zullen als onroerende zaken worden aangemerkt, »de opstal of de gebouwen of getimmerten en beplantingen zonder den grond overgedragen wordende». Art. 13 n°. 1 der aangehaalde wet van 1832 spreekt van die zaken »staande op eens anders grond». Die uitdrukking deed de vraag ontstaan of onder »eens anders grond» de grond moest worden begrepen van een derden persoon, dan wel ook die van den verkoper des opstals, dus van

een der partijen bij de overeenkomst. Deze vraag is door de ontworpen redactie afgesneden. De bedoeling is die contracten te belasten, waarbij opstal wordt overgedragen tot afbraak of wegruiming, terwijl later die afbraak of wegruiming niet plaats heeft. De verkrijger geniet daardoor feitelijk een recht van opstal, al heeft hij, volgens de bewoordingen der acte, dat recht niet.

N°. 2. De wederoverdracht geschiedt alsdan, wegens het verstrijken van den termijn van 5 jaren, volgens art. 1556 Burgerlijk Wetboek, niet meer krachtens de bij den koop, in den vorm van een bepaling van wederinkoop, gevoegde ontbindende voorwaarde.

N°. 3. Men vergelijkte art. 69, § VII, n°. 2, der wet van 22 Frimaire VII. Aldaar zijn ook genoemd: » les baux à rentes perpétuelles. » Voor zoover daaronder de vestiging van eeuwigdurende erfpachtsrecht begrepen is, zullen deze contracten belast worden volgens n°. 1 dezer paragraaf.

Is daarentegen niet de vestiging van een zakelijk recht bedoeld doch werkelijk huur, dan is deze, gelijk uit de qualificatie zelve voortvloeit, voor onbepaalde tijd aangegaan, en valt zij dus ook onder de thans verkorte wetsbepaling van dit nummer.

N°. 3 behelst eene getrouwe vertaling van art. 69, § VII, n°. 3, der wet van 22 Frimaire jaar VII.

N°. 4 is gelijkkluidend aan art. 13, n°. 2, der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29).

N°. 5 is gelijkkluidend aan art. 13, n°. 4, der laatstgenoemde wet.

N°. 6 bepaalt hetzelfde als art. 13, n°. 5, dier wet.

N°. 7. Het aangaan eener maat- of vennootschap en eene daarop gevolgde scheiding der ingebrachte goederen hebben de gelegenheid geopend om het recht op den overgang van roerende en onroerende goederen te ontduiken.

Het Burgerlijk Wetboek toch neemt bij fictie in art. 1129 aan dat bij scheiding van nalatenschappen en ook van vennootschappen (art. 1689 Burgerlijk Wetboek) ieder deelgenoot geacht wordt onmiddellijk en uitsluitend de hem toegedeelde of door hem bij licitatie (art. 1122 Burgerlijk Wetboek) verworven zaak te hebben verkregen. Niets is derhalve voor hen, die bij verkoop van een onroerend goed aan de schatkist het recht van overgang willen onthouden, gemakkelijker dan eene fictieve maatschap tot uitoefening van een of ander bedrijf aan te gaan, waarbij de eene partij het goed en de andere eene geldsom inbrengt, daarna de maatschap te ontbinden en de gemeene goederen in dier voege te verdeelen, dat het goed wordt toegedeeld aan hem die de geldsom, en het geld, aan hem die het goed heeft ingebracht. Op de acte van maatschap en op de acte van scheiding is naar de bestaande wet (art. 68 § III n°. 4 en n°. 2 der wet van 22 Frimaire jaar VII) slechts tweemaal een vast recht van f 2.40 verschuldigd.

Het billijkste, het meest afdoende en het eenvoudigste middel tegen deze ontduiking is, naar de Regering meent, in de thans voorgestelde bepaling aangegeven. Het aangaan van vennootschappen zou zekerlijk te veel worden bemoeijelijkt, indien, gelijk in Italië (1) geschied is, werd bepaald, dat zoo bij de oprigting van maatschappijen de partijen andere zaken inbrengen dan geld, het gewone evenredig recht wegens eigendomsovergang verschuldigd is. Een andere weg is daarom door de Regering gekozen. De voorgedragen bepaling zal alleen dan het evenredig recht doen heffen, wanneer de gemeenschap gedeeld wordt, en wel indien de deeling de ingebrachte onroerende goederen aan anderen doet toekomen dan aan de oorspronkelijke

inbrengers. De regeling is dus niet toepasselijk op de onroerende goederen, welke door de maatschap tijdens haar bestaan zijn verworven. Op de verkrijging toch van die goederen is, vermits zij niet bij *inbreng* geschiedt, het recht van overdracht verschuldigd.

Men zou de strekking des voorstels in dezen zin kunnen aangeven, dat de betaling van het evenredig recht op de overdracht bij *inbreng* van onroerende goederen afhankelijk wordt gemaakt van eene opschortende voorwaarde, namelijk dat de ingebrachte goederen worden toegedeeld of bij onderlingen verkoop worden verkocht aan andere deelgenooten, dan die hen hebben ingebracht. De heffing over de waarde *tijdens den inbreng* kan men beschouwen als een gevolg van de terugwerkende kracht dier voorwaarde. In art. 8 des ontwerp is de wijze vastgesteld, waarop de waarde tijdens den *inbreng* moet worden geconstateerd.

De bepaling is billijk en geheel in overeenstemming met het beginsel eener belasting op de overdracht. Want, welke fictie het Burgerlijk Wetboek ook moge aannemen, in werkelijkheid heeft een overgang plaats, en het is onbillijk hen, die hunne goederen ruilen onder den titel van koop, te belasten, en daarentegen hen van de evenredige belasting vrij te stellen, die zulks doen onder den titel van maatschap.

Ook schijnt de voorgestelde regeling geheel afdoende. Bij de openbaarheid van den eigendom van onroerende goederen zal fraude nagenoeg onmogelijk wezen. Ten slotte is zij eenvoudig. Zij geeft geene aanleiding tot moeilijke en talrijke vragen, waartoe de overbedeeling bij scheiding heeft aanleiding gegeven. Zij strekt zich niet uit tot den overgang van roerend goed door fictieve acten van maatschap, daar voor wetsontduiking in dit opzigt geen vrees bestaat, en voorts de vraag, of wel *dezelfde* roerende goederen als de ingebrachte aan de oorspronkelijke eigenaars bij de scheiding worden toegedeeld, voor den openbaren ambtenaar uiterst moeilijk te beslissen is.

Slotaanmerking. In het tarief zijn niet opgenomen de bepalingen van art. 69 der wet van 22 Frimaire jaar VII, betrekkelijk de overbedeeling in roerende of onroerende goederen. Diensvolgens zal de overbedeeling niet meer aan afzonderlijk registratierecht onderworpen zijn. De fictie toch van art. 1129 B. W., waarbij de scheiding van eene gemeene massa verklaard is *déclaratif de propriété*, strekt zich niet enkel uit tot de goederen, welke de waarde van het aan elk deelgenoot toekomend aandeel vertegenwoordigen, maar ook tot die, welke aan een deelgenoot worden toegerekend boven de waarde waarop hij recht heeft. Ja zelfs gaat de jurisprudentie (1) zóóver, dat zij als scheiding aanmerkt eene overeenkomst, waarbij *al* de baten aan één der partijen worden toegedeeld tegen overneming der schulden en tegen verplichting om uit eigen beurs aan de andere regthebbenden hun aandeel in het zuiver saldo des boedels in geld uit te keeren.

Is derhalve de scheiding van gemeenschappelijke goederen, aan welke deelgenooten en in welke portien deze dan ook worden toegewezen, niet *attributif de propriété*, dan valt de overbedeeling niet onder de bij n. 1 dezer paragraaf belaste eigendomsoverdracht.

Met de zoo evengemelde leer der jurisprudentie heeft de administratie, voor de toepassing der tegenwoordige wet, zich niet kunnen vereenigen. Zij heeft daarom steeds acten, welke, onder den naam van scheiding, overdracht van *al* de baten aan één deelgenoot inhouden, beschouwd als inderdaad slechts een *witkoop* te behelzen, dat is een overdracht onder bezwaren van het aandeel des eenen deelgenoots aan den anderen. Daarom is op die acten steeds het recht van verkoop over de aldus overgedragen aandelen geheven. Het ontwerp heeft evenwel thans, door acten van verkoop tusschen mede eigenaren op ééne lijn te stellen met acten van scheiding, de bedoelde vraag afgesneden, en wel in den voor de belastingschuldigen meest milden geest.

De grond van deze voor de belastingschuldigen gunstige beslissing is deze, dat de afschaffing van het registratierecht op de overbedeeling ook die van het evenredig recht op de

(1) Wet van 13 September 1874, n°. 2076 (serie 2a). Tarief. Deel I n°. 77. Se i soci o gli associati conferiscono o somministrano cose od oggetti diversi da denaro, sarà inoltre dovuta la tassa proporzionale stabilita per la trasmissione degli oggetti conferiti o somministrati.

(1) Vonnis Amsterdam dd. 11 Junij 1854 (P. W. 2429); vonnis Zutphen dd. 14 Junij 1855 (P. W. 2544); vonnis Middelburg dd. 23 Januarij 1857 (P. W. 2887); vonnis Hoorn dd. 18 Julij 1860 en arrest des Hoogen Raads dd. 21 Junij 1861 (P. W. 3823).

overdragt van onverdeelde aandelen tusschen deelgeregtigden behoort mede te brengen. Van oeconomisch standpunt toch bestaat er tusschen eene scheiding waarbij een of meer der deelgenooten meer uit de activa verkrijgen dan de waarde van het hun daarin toekomend aandeel, en een *uitkoop*, waarbij één deelgenoot *al* de baten verkrijgt, slechts een verschil in *graad*. Met het oog hierop, is bij art. 1, § 2, n°. 8 van dit ontwerp de verkoop van onverdeelde aandelen in gemeenschappelijk goed tusschen deelgeregtigden uitdrukkelijk aan het vast regt van één gulden onderworpen.

Aan de andere zijde is in art. 5 van dit ontwerp eene bijzondere bepaling vastgesteld voor het geval, dat aandelen in gemeenschappelijk goed door anderen dan deelgeregtigden verkregen zijn, en daarna tot eene scheiding tusschen de oorspronkelijke deelgeregtigden en hen, die door inkoop of op andere wijze deelgenooten zijn geworden, is overgegaan.

§ VII. De inhoud dezer paragraaf stemt overeen met art. 69, § VIII, n°. 1, der wet van 22 Frimaire jaar VII.

Art. 3. Dit artikel behelst in het eerste lid eene over 't geheel letterlijke vertaling van het slot van art. 69, § II, n°. 9 der wet van 22 Frimaire jaar VII, terwijl door eene kleine wijziging de vraag, waarop de woorden » *et susceptible de l'être* » betrekking hebben, in den geest van het daarvoor passende antwoord is beslist. (Verg. J. B. VROOM, de Wetgeving op de Registratie, tweede druk, III, n°. 1323). De bepaling strekt om te voorkomen, dat partijen door een geveinsd proces zich in het vonnis eene acte verschaffen, waarvan welligt zou kunnen worden beweerd, dat zij niet aan het evenredig regt onderworpen is, hetwelk op de tusschen partijen opgemaakte acte zou hebben kunnen gevorderd worden.

De slotwoorden van het gemelde wetsnummer: » *indépendamment du droit dû pour l'acte ou le jugement qui aura prononcé la condamnation* », zijn weggelaten. Reeds in de wet van Frimaire waren zij overbodig, daar in dat nummer gesproken wordt van registratiereg, hetwelk blijkens art. 7 op de *minuut* van het vonnis geheven wordt, terwijl het zoogenaamde *condemnatieregt* alleen op de *expeditie* geheven wordt. Te meer zouden die woorden thans overbodig zijn, nu het *condemnatieregt* geheel zal vervallen.

De ondergeteekende doet hier opmerken, dat de bestaande wetsbepalingen omtrent de registratie van vonnissen, hetzij op de minuut hetzij op de expeditie in stand blijven. Is het vonnis op de minuut geregistreerd, dan zijn, volgens art. 8 der wet van 22 Frimaire jaar VII, de uittreksels, afschriften of expeditien vrij van het regt. Is daarentegen het vonnis slechts op de expeditie aan de registratie onderworpen, dan zijn de expeditien belastbaar volgens het tweede lid van dat artikel.

Het tweede lid van art. 3 des ontwerps is overgenomen uit art. 23 der wet van 31 Mei 1824, (*Staatsblad* n°. 36).

Art. 4. Wissels zijn reeds van de formaliteit (en mitsdien ook van het regt) van registratie vrijgesteld bij art. 70, § III, n°. 15 der wet van 22 Frimaire jaar VII, luidende: » *Exempts de la formalité de l'enregistrement les lettres de change tirées de place en place, celles venant de l'étranger ou des colonies françaises; les endossements et acquits de ces effets, et les endossements et acquits des billets à ordre et autres effets négociables* ».

Daar bij de wet van 3 October 1843 (*Staatsblad* n°. 47) op het regt van zegel, orderbriefjes en assignatien aan hetzelfde evenredig zegelregt onderworpen zijn als wissels, en ook het thans aanhangige wetsontwerp op dat middel deze drie soorten van stukken even zwaar belast, is het billijk de orderbilletten en assignatien te doen deelen in de vrijstelling van de formaliteit en het regt van registratie, welke tot dusver alleen door wissels genoten werd.

Art. 5. Dit artikel staat in naauw verband met de strekking van het tegenwoordig ontwerp om geen evenredig regt meer te heffen op de overbedeeling bij scheiding van gemeenschappelijke boedels. Deze maatregel zou tot grove ontduiking kunnen aanleiding geven, indien de vrij-

stelling niet werd beperkt tot de mede-erfgenenamen, de echtgenooten of de vennoten zelve, of hunne regtverkriggenden *titulo universali*, in één woord tot de oorspronkelijke deelgeregtigden.

Een voorbeeld kan dit duidelijk maken. Een persoon die geheel vreemd is aan eene nalatenschap, wenscht zekere onroerende goederen, welke zich daarin bevinden, van de deelgeregtigden te koopen. Hij zou dan niets anders hebben te doen dan een der onverdeelde aandelen of zelfs een onderdeel daarvan te koopen, daarvoor een gering overgangsregt te betalen, en voorts bij de scheiding zich de bedoelde onroerende goederen te laten toedeelen, hetzij enkel tot goedmaking van zijn aandeel, hetzij bovendien bij wijze van overbedeeling. Op die wijze zou hij den eigendom der goederen verkregen hebben, zonder dat daarvoor het regt van overgang ware betaald. Ja, de ondergeteekende zou vreezen dat de afschaffing van het regt op overbedeeling het geheele overgangsregt vernietigen zou, indien geene bijzondere maatregelen werden genomen. Elke koop van goed zou toch kunnen worden gekleed in twee handelingen: 1°. aankoop van een klein onverdeeld aandeel van het goed, en 2°. aankoop van de overige aandelen, in den vorm van scheiding of uitkoop. In dat geval zou het evenredig regt slechts betaald worden voor den eersten koop, en de partijen zouden, door het onverdeeld aandeel zeer gering te stellen, het evenredig regt tot eene willekeurig kleine som kunnen verminderen.

Om zulks te verhinderen, is de bepaling van art. 5 onderworpen. Het artikel heeft enkel op het oog overdracht van een onverdeeld aandeel in zekere zaken op een daarin *niet deelgeregtigde*, gevolgd door scheiding of verkoop tusschen hen, die alsdan mede-eigenaren zijn.

Wie een onverdeeld aandeel in zekere goederen verkrijgt, hetzij die goederen behooren tot eene *universitas rerum*, bijv. eene erfenis, hetzij zij afzonderlijke zaken zijn, behoort aanvankelijk, volgens de beginselen van het regt op de overdracht van zaken, de belasting te betalen op de overdracht der ideële deelen, waarvan hij verkrijger wordt. Eene uitdrukkelijke wetsbepaling hieromtrent is onnoodig.

Eene daarop volgende acte van scheiding of verkoop evenwel brengt verandering in den toestand van onverdeeldheid. De scheiding is *déclaratif de propriété*. De deelgenoot wordt geacht geene andere goederen uit den boedel te hebben verkregen, of ooit te hebben gehad, dan die hem worden toegedeeld (art. 1129 Burgerlijk Wetboek). Bestaat derhalve de boedel uit roerende en onroerende zaken, en worden den deelgenoot enkel onroerende toegescheiden, zoo blijkt *ex post facto* dat hij door den aankoop van het aandeel feitelijk enkel onroerend goed heeft gekocht.

De billijkheid eischt dus, dat hij het regt van overdracht betale naar den aard en de waarde der bij de scheiding toebedeelde goederen.

Heeft daarentegen een verkoop plaats tusschen de mede-eigenaren, dan koopt de deelgeregtigde slechts de onverdeelde aandelen bij, welke hij in de zaken nog niet bezit. Over den prijs dier bijgekochte aandelen behoort het regt van verkoop te worden betaald, of, gelijk het ontwerp in navolging van art. 13, n°. 3, der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29) zegt, over de verkochte zaken, na aftrek van des koopers aandeel in ieder door hem verkregen perceel of lot.

De declaratieve kracht, ten aanzien van den eigendom, der acte van scheiding vordert evenwel dat op de evenredige regten, welke door den deelgeregtigde daarop zijn verschuldigd, worde geïmputeerd de som der evenredige regten, door hem vroeger op de acte van verkrijging des onverdeelde aandeels betaald, en zoo die som grooter is, — 't geen onder anderen kan plaats hebben wanneer den deelgeregtigde de roerende zaken des boedels worden toegedeeld, — dat het meerdere hem worde teruggegeven. Die som zal echter steeds verminderd moeten worden met het regt van f 1, als loon voor de formaliteit van registratie, verleend aan de acte van verkrijging des aandeels.

Art. 6. Het was noodig dat art. 10 der wet van 16 Junij 1832 (*Staatsblad* n°. 29) uitdrukkelijk toepasselijk werd verklaard, omdat dat artikel spreekt van acten, waarop evenredig regt verschuldigd is, terwijl op de hier bedoelde acte van scheiding welligt geen evenredig regt verschul-

digd is, indien namelijk de op de vroegere acte van overdracht des aandeels betaalde som grooter is dan of gelijk staat met hetgeen voor evenredig regt op de acte van scheiding verschuldigd zou zijn.

Ook het regt tot waardering moest bepaaldelijk worden vastgesteld, daar, blijkens den aanhef van art. 17 der wet van 22 Frimaire VII, » si le *prix* énoncé dans un acte translatif de propriété ou d'usufruit de biens immeubles, à titre onéreux », dat regt aan de administratie slechts toekomt in geval van verkoop.

Het derde lid van het artikel is, behoudens de noodzakelijke wijzigingen, ontleend aan art. 18 der gemelde wet.

Art. 7. In de toelichting van art. 2, § VI, n°. 8, dezer wet is er op gewezen, dat bij de acte van scheiding of verkoop het registratiereg^t geheven behoort te worden over de waarde, welke de ingebragte en aan anderen dan de oorspronkelijke inbrengers toegedeelde of verkochte onroerende zaken tijdens den inbreng hebben gehad. Die waarde zal veelal bij de registratie der acte van scheiding moeilijk meer kunnen worden aangewezen. Zij moet dus reeds bij de registratie der acte van maatschap worden geconstateerd.

Zoo de registratie der acte, wegens gemis der vereischte opgave omtrent de waarde, geweigerd wordt, en de vennoten zich niettemin als deelgerechtigden in de onroerende goederen gedragen, zullen zij zich bloot stellen aan eene vordering wegens verzwegen eigendomsovergang op grond van art. 11 der wet van 22 Frimaire jaar VII.

Tot bestraffing van hen, die de waarde te laag opgeven, is het noodzakelijk dat het dubbel regt van registratie worde betaald, zoo later de te laag geschatte onroerende goederen aan anderen dan aan de oorspronkelijke inbrengers worden toebedeeld. Uit de omstandigheid toch, dat de waarde een achtste of meer beneden de werkelijke waarde werd opgegeven, gevoegd bij de wijze, waarop de latere toedeeling of verkoop plaats heeft, kan met voldoende grond eene presump^{tie} van frauduleuse bedoeling worden afgeleid.

Worden daarentegen de te laag geschatte goederen aan de inbrengers zelve weder toegedeeld of verkocht, zoo is geen evenredig regt en evenmin dubbel regt verschuldigd. De kosten der waardering komen evenwel ook dan ten laste der vennoten, zoo de door waardeering gevonden waarde de opgegevene met een achtste of meer overtreft. Die bepaling is billijk. Want hoe ook de latere scheiding of verkoop plaats hebbe, de waarde behoort terstond naar waarheid te worden vermeld.

Art. 8. Het artikel strekt om eene gaping in de bestaande wetgeving aan te vullen. Art. 15, n°. 7 en 8, der wet van 22 Frimaire VII j^o. Art. 19 dier wet spreekt slechts van schenking van lichamelijke onroerende zaken en van vruchtgebruik van onroerende zaken.

Art. 9. Deze bepaling bevat eene uitzondering op art. 11 der wet van 22 Frimaire jaar VII, hetwelk luidt:

» Mais lorsque dans un acte quelconque soit civil, soit judiciaire ou extrajudiciaire, il y a plusieurs dispositions indépendantes ou ne dérivant pas nécessairement les unes des autres, il est dû pour chacune d'elles, et selon son espèce, un droit particulier. La quotité en est déterminée

par l'article de la présente dans lequel la disposition se trouve classée, ou auquel elle se rapporte. »

Het begrip, dat het vast regt een salaris voor de formaliteit is, brengt mede, dat op dezelfde acte niet meer dan één vast regt geheven kan worden, en voorts dat, zoo een evenredig regt op de acte geheven is, geene formaliteit van registratie bovendien en betaling daarvoor van het vast regt behoeft plaats te hebben. Alzoo zal de vraag over de *meerheid van regt*, welke dikwijls tot processen heeft aanleiding gegeven, niet meer kunnen worden opgeworpen, waar het vast regt geldt.

Ten aanzien van evenredig regt zal de regel van art. 11 der wet van Frimaire blijven bestaan.

Art. 10. Bij de artt. 2 en 11 der wet van 31 Mei 1824 (*Staatsblad* n°. 36) was het minimum van het evenredig regt bepaald op f 0,20. Daar het regt van f 1 als salaris voor de formaliteit der registratie kan worden beschouwd, is het meer overeenkomstig het stelsel der wetgeving te bepalen, dat voor de registratie eener acte of overdracht, waarvan de sommen of geldswaarden geen f 1 aan evenredig regt mogten opleveren, niet minder dan f 1 mag worden voldaan.

Art. 11. Het hiergenoemde artikel behelst eene vrijstelling van registratiereg^t voor onderhandsche pacht- en huurcontracten van onroerende goederen, voor bepaalden tijd, en voor afstand, subrogatie, vernieuwing, terugneming of wederafstand van zoodanige huren of pachten, indien de acten binnen drie maanden ter registratie worden aangeboden. Deze vrijstelling werd in 1832 verleend ten einde » de rigtige opbrengst van de proportionele regten van zegel voor onderhandsche huurcontracten te bevorderen. » (*Memorie van Toelichting der wet van 16 Junij 1832*). Bij het aanhangige wetsontwerp op het regt van zegel is voorgesteld het evenredige zegelreg^t (hetwelk krachtens art. 21, 3de lid, n°. 1 der wet van 3 October 1843. *Staatsblad* n°. 47 geheven wordt) te doen vervangen door het gewone formaatzegel.

Afdoende gronden om de hierbedoelde acten van registratiereg^t te blijven vrijstellen ontbreken dus geheel, te meer omdat het evenredig registratiereg^t, hetwelk zonder die vrijstelling zou geheven worden, volgens dit ontwerp door het regt van f 1 vervangen wordt.

Overgangsbepaling.

Deze strekt om wettelijk vast te stellen op welke acten het oude tarief van toepassing is, ook na de in werking treding van het nieuwe.

Die acten zijn alleen de vóór dat tijdstip opgemaakte en aan de registratie binnen een bepaalden termijn onderworpen. Het regt op die acten is op dat tijdstip, hoewel nog niet vorderbaar, toch reeds verschuldigd (dies cedit, non venit). De regeling komt dus overeen met het beginsel, dat de nieuwe wet in de reeds verkregen regten geene verandering brengt.

De Minister van Financien,

H. J. v. D. HEIM.